

REZULTATELE UNUI CHESTIONAR DE EVALUARE A MODIFICĂRILOR PSIHOCOMPORTAMENTALE – CHESTIONARUL DE PERSONALITATE ZUCKERMAN-KULMANN (ZKPQ) LA DOUĂ LOTURI DE LUCRĂTORI EXPUȘI LA SOLVENȚI ORGANICI

SIMONA BERARIU¹, DORIN BARDAC²

¹Direcția de Sănătate Publică Sibiu, ²Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Cuvinte cheie: inhalare, personalitate, ZKPQ, predispoziție

Rezumat: Expunerea profesională la toxice industriale, cu miros aromatic (de tipul solvenților organici), poate determina apariția dorinței și/sau a plăcerii de a inhala acești compuși, la unele persoane, cu anumite trăsături de personalitate și un anumit profil psihologic.

Keywords: inhalation, personality, ZKPQ, predisposition

Abstract: The professional exposure at industrial toxics, with aromatic smell (organic solvents type), may determine the apparition of the wish and/or a pleasure of inhalation of those substances, in some persons, with various personality traits and a certain psychological profile.

INTRODUCERE

Substanțele industriale aromatice, de genul solvenților organici, au calități senzoriale speciale (miros plăcut) și din acest motiv pot avea asupra psihicului efecte plăcute (cel puțin în stadiul inițial) și/sau de îndepărtare a unor stări deranjante: durerea, insomnia, frica, oboseala etc.

OBIECTIVUL STUDIULUI

Obiectivul studiului a fost analiza personalității unui grup de lucrători expuși profesional la solvenți organici, pornind de la ipoteza că anumite trăsături de personalitate pot influența comportamentul acestora, în ceea ce privește consumul voluntar de inhalanți și/sau alte substanțe toxice psihotrope.

MARIAL ȘI METODĂ DE LUCRU

Am utilizat chestionarul de personalitate Zuckerman – Kulman (ZKPQ), care se bazează pe teoria lui Zuckerman privind trăsătura de bază: „căutarea senzației”. Trăsătura este descrisă ca fiind, tendința de a căuta senzații și trăiri noi, variate, complexe și intense, precum și voința de a-și asuma riscuri de dragul unor astfel de trăiri.

Chestionarul are 89 de itemi de conținut, grupați în 5 scale, astfel: CIS - Căutarea impulsivă de senzații; NA - Nevroticism-Anxietate; AO - Agresivitate-ostilitate; ACT - Activitate; SOC - Sociabilitatea, la care s-au adăugat încă 10 itemi, pentru o așa numită scală de ”raritate”(INF - Infrecvența), menită să evidențieze tendința de a disimula sau de a răspunde neglijent și nesincer. Chestionarul este etalonat pe populație românească, iar prelucrarea s-a făcut conform metodelor acreditate și acceptate, privind scorarea, validitatea și fidelitatea testului.

Am administrat chestionarul unui lot de subiecți expuși ocupațional la solvenți organici (format din două subloturi, C și H, provenind din două unități industriale) și unui lot martor omogen, fără expunere la solvenți sau alte substanțe toxice la locul de muncă.

Primul lot (test) a cuprins 72 de persoane expuse profesional la diverse amestecuri de solvenți (48,61% femei, 51,39% bărbați), cu media de vârstă 38,65 ani (limite între 22 și

58 de ani), o vechime a expunerii între 1 și 42 de ani (media: 20,74 ani). Lotul martor se compune tot din 72 de subiecți (35,12% femei, 64,88% bărbați) și o medie de vârstă de 38,83 ani (cu valori extreme 18 și 60 de ani).

Chestionarul a fost autoadministrat, timpul mediu de completare fiind de 20 de minute. Prelucrarea datelor chestionarului a fost precedată de analiza răspunsurilor primite la scala de Infrecvență (INF) sau ”raritate”, folosită pentru a elimina subiecții care au răspuns fără grijă pentru adevăr, neatent sau nesincer. Conform protocolului de aplicare, s-au luat în considerare doar scorurile 0, 1 și 2. Subiecții cu scor mai mare sau egal cu 3 au fost eliminați. Astfel, în final au rămas în cercetare 58 de subiecți (33 din lotul test și 25 din lotul martor).

REZULTATE ȘI DISCUȚII

La scala CIS (căutarea impulsivă de senzații) rezultatele au indicat un număr aproape egal de subiecți aflați la cote crescute, în cele două loturi, și anume 47,8% în lotul T și 52,2% în lotul M, astfel încât diferența nu este semnificativă între cele două loturi ($p > 0,05$).

Scala NA (nevroticism-anxietate) aduce însă diferențe considerabile între lotul test și lotul M, în ceea ce privește valorile peste medie (nivelul mai crescut), la lotul test, numărul subiecților fiind dublu (22 subiecți, reprezentând 66,7%), față de lotul martor (11 subiecți, 44,0%), iar diferența dintre scoruri semnificativă statistic: $p < 0,05$ (tabelul și figura 1).

Valorile obținute prin prelucrarea răspunsurilor la scala AO (agresivitate-ostilitate) indică rezultate oarecum asemănătoare între cele două loturi, chiar cu egalitate la ”nivelul mai redus”, unde avem câte 14 subiecți pentru fiecare lot. Totuși, cei din lotul test prezintă un număr mai mare de subiecți la nivelul ”mai crescut” în ceea ce privește gradul de agresivitate-ostilitate.

Scala ACT (activitate) este scala la care scorurile sunt cele mai apropiate între loturi deși, la lotul test se constată un număr mai mare de subiecți, atât la nivelul ”redus”, cât și la cel ”ridicat”, față de martor.

În schimb, scala SOC (sociabilitate) este scala la care apare cea mai evidentă deosebire între cele două loturi, cu ”p

¹Autor Corespondent: Simona Berariu, Direcția de Sănătate Publică Sibiu, Str. Gheorghe Barițiu, nr. 1-3, Sibiu, România; e-mail: promsan_sb@yahoo.com; tel +40-0724508852

Articol intrat în redacție în 28.12.2010 și acceptat spre publicare în 23.05.2011
ACTA MEDICA TRANSILVANICA Decembrie 2011; 2(4)21-22

fiind egal cu 0,05, semnificativ statistic. Se observă numărul mare de subiecți, aflați la un grad redus de sociabilitate, din lotul test, în raport cu lotul martor (72,7% la lotul test și 48,0% în lotul martor) (figura 2).

Tabelul nr. 1. Tabel de asociere pentru scala NA, la cele două loturi

			lot		Total
			test	martor	
N-A	nivel mai redus	Count	11	14	25
		% within N-A	44.0%	56.0%	100.0%
		% within lot	33.3%	56.0%	43.1%
		% of Total	19.0%	24.1%	43.1%
	nivel mai crescut	Count	22	11	33
		% within N-A	66.7%	33.3%	100.0%
		% within lot	66.7%	44.0%	56.9%
		% of Total	37.9%	19.0%	56.9%
Total	Count	Count	33	25	58
		% within N-A	56.9%	43.1%	100.0%
		% within lot	100.0%	100.0%	100.0%
		% of Total	56.9%	43.1%	100.0%

Figura nr. 1. Distribuția subiecților pentru scala NA, la cele două loturi

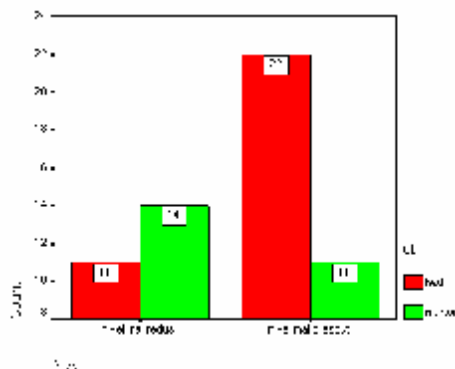
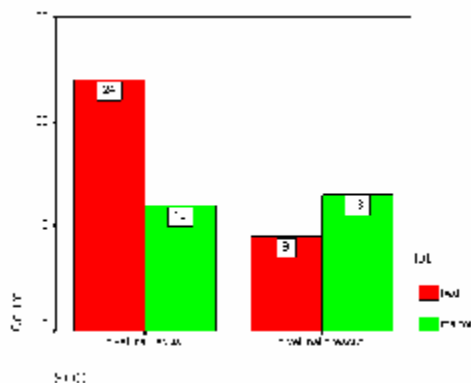

Figura nr. 2. Distribuția subiecților pentru scala SOC (sociabilitate), la cele două loturi

Analiza rezultatelor în cadrul fiecărui lot în parte arată faptul că, în lotul martor rezultatele sunt în mare parte asemănătoare, cu mici diferențe neseemnificative între subiecții chestionați.

Corelarea scalelor CIS și SOC cu vârsta s-a dovedit ca având semnificație statistică, așa cum reiese din tabele.

CONCLUZII

1. La scala de căutare impulsivă a senzațiilor (CIS) se remarcă un număr mai mare de subiecți cu "nivel mai redus" în cadrul lotului test, acest fapt indicând un grad ridicat de psihorigiditate, adică o capacitate de adaptare mai dificilă la situațiile noi, la schimbare.

2. Scorurile "mai crescut" obținute la scala agresivitate-ostilitate indică o toleranță mai mică la frustrare, cuplată cu diverse dezechilibre, ceea ce se poate asocia cu un consum crescut de substanțe toxice.
3. La lotul test, există diferențe semnificative între subiecți, cel puțin la trei scale: CIS (căutarea impulsivă de senzații), N-A (nevroticism-anxietate) și SOC (sociabilitate), acestea făcând și diferențierea de lotul martor.
4. Corelarea scalelor CIS și SOC cu vârsta indică faptul că, lotul cu media de vârstă mai mare (lotul test) are cei mai mulți subiecți scorati „nivel mai redus” (deci mai puțin dispuși pentru schimbări și noutăți, ca și pentru socializare).
5. Subiecții lotului test au fost în număr mai mare cu rezultate "reduse" la itemul CIS (căutarea impulsivă de senzații – situații imprezvizibile, experiențe și senzații noi, inedite) dar, în schimb, au avut cote ridicate la N-A și chiar A-O (agresivitate-ostilitate) și cote scăzute la SOC (sociabilitate).

Toate aceste aspecte, din punct de vedere psihologic, caracterizează persoanele neadaptate sau cu dificultăți de adaptare, care au un indice crescut de anxietate generală, care sunt mai retrași din punct de vedere social, au tensiuni afective nerezolvate și tendința la dezechilibru emoțional. Toate aceste caracteristici pot fi corelate cu o predispoziție crescută sau mai mare în raport cu media, pentru consumul de substanțe toxice, psihotrope, în absența, totuși, a posibilității de a contura un profil psihologic bine definit.

BIBLIOGRAFIE

1. Minulescu M. Psihodiagnoza modernă. Chestionarele de personalitate, Ed. Fundației România de Măine, București, 2004, 286-288;
2. Zuckerman M., Kuhlman D., Joireman J., Teta P., Kraft M. Journal of Personality and Social Psychology, 1993, 757-768;
3. Morrow L.A., Gibson C., Bogavich G.R., Stein L., Condray R., Scott A. Increased incidence of anxiety and depressive disorders in person with organic solvent exposure, Psychosomatic Medicine, 62, 746-750, 2000;
4. Wood R.L., Lioffi C. Long-term neuropsychological impact of brief occupational exposure to organic solvents, Archives of Clinical Neuropsychology, 20, 655-665, 2005.